

WYROK SĄDU (druga izba)

z dnia 26 września 2014 r. (*)

Zamówienia publiczne na usługi – Procedura przetargowa – Świadczenie usług nieregularnego transportu lotniczego osób i czarteru taksówek powietrznych – Odrzucenie kandydatury – Artykuł 94 lit. b) rozporządzenia finansowego – Prawo do obrony – Artykuł 134 ust. 5 zasad wykonania rozporządzenia finansowego – Skarga o stwierdzenie nieważności – Pismo odpowiadające na żądanie skarżących – Akt niepodlegający zaskarżeniu – Decyzja w sprawie udzielenia zamówienia – Brak bezpośredniego oddziaływania – Niedopuszczalność – Odpowiedzialność pozaumowna

W sprawach połączonych T-91/12 i T-280/12

Flying Holding NV, z siedzibą w Wilrijk (Belgia),

Flying Group Lux SA, z siedzibą w Luksemburgu (Luksemburg),

Flying Service NV, z siedzibą w Deurne (Belgia),

reprezentowane przez C. Doutrelepont oraz V. Chapoulauda, adwokatów,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej początkowo przez S. Delaude oraz D. Calciu, a następnie przez S. Delaude, działające w charakterze pełnomocników, wspieranych przez V. Vanden Acker, adwokata,

strona pozwana,

mającej za przedmiot, po pierwsze, żądanie stwierdzenia nieważności decyzji zawartych w pismach Komisji z dnia 15 grudnia 2011 r. i z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie odrzucenia kandydatury przedstawionej przez skarżące w ramach ograniczonej procedury przetargowej dotyczącej świadczenia usług nieregularnego transportu lotniczego osób i czarteru taksówek powietrznych (Dz.U. 2011/S 192-312059), a także decyzji Komisji z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie udzielenia zamówienia innej spółce, a po drugie, żądanie odszkodowawcze,

SĄD (druga izba),

w składzie: E. Martins Ribeiro, prezes, S. Gervasoni (sprawozdawca) i L. Madise, sędziowie,

sekretarz: S. Spyropoulos, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 28 lutego 2014 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

1 W ogłoszeniu o zamówieniu z dnia 6 października 2011 r. opublikowanym w suplemencie do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* (Dz.U. 2011/S 192-312059) Komisja Europejska ogłosiła przetarg PMO2/PR/2011/103 dotyczący zawarcia umowy ramowej zatytułowanej „Świadczenie usług nieregularnego transportu lotniczego osób, czarter taksówek powietrznych”. Celem tego przetargu było wybranie podmiotu świadczącego usługi nieregularnego transportu lotniczego osób i czarteru taksówek powietrznych oraz zapewnienie transportu przewodniczącego i innych członków Komisji, przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, przewodniczącego Rady Europejskiej, Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, a także osób im towarzyszących, głównie na terytorium Unii Europejskiej.

2 Procedura przewidziana w ogłoszeniu o zamówieniu w odniesieniu do udzielenia rozpatrywanego zamówienia była procedurą ograniczoną regulowaną przepisami art. 91 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 248, s. 1), z późniejszymi zmianami (zwanego dalej „rozporządzeniem finansowym”), oraz art. 122 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE, Euratom) nr 2342/2002 z dnia 23 grudnia 2002 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia finansowego (Dz.U. L 357, s. 1), z późniejszymi zmianami (zwanego dalej „zasadami wykonania”). Procedura ta składa się z dwóch etapów. Pierwszy polega na zweryfikowaniu, czy nie zachodzi żadna z sytuacji wykluczenia przewidzianych w art. 93 i 94 rozporządzenia finansowego, a także czy spełnione są kryteria wyboru przewidziane w ogłoszeniu o zamówieniu. W tym pierwszym etapie procedury może wziąć udział każdy zainteresowany podmiot gospodarczy. Na drugim etapie zaprasza się do przedstawienia oferty wyłącznie kandydatów, którzy spełniają kryteria wyboru i nie znajdują się w żadnej z sytuacji wykluczenia. W tym celu przekazuje się im specyfikacje istotnych warunków zamówienia.

3 Dokumenty i informacje, jakie kandydaci powinni przekazać w trakcie pierwszego etapu w celu potwierdzenia ich możliwości technicznych są opisane w pkt III.2.3 ogłoszenia o zamówieniu, który ma następujące brzmienie:

„Informacje i formalności niezbędne do oceny, czy wymogi te są spełnione:

[...]

* Bezpieczeństwo i ochrona:

- pod rygorem odrzucenia kandydatury kandydat musi przedstawić:
- kopię części A »Informacje ogólne« instrukcji operacyjnej przedsiębiorstwa,
- opis ERP (plan reagowania w przypadkach zagrożeń), programu bezpieczeństwa lotniczego oraz programu ochrony,
- pełne dane kontaktowe organu lub organów odpowiedzialnych w zakresie zdatności do lotów i utrzymania statków powietrznych.

W okresie od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia publikacji niniejszego ogłoszenia o zamówieniu:

- w odniesieniu do wszystkich statków powietrznych eksploatowanych przez przedsiębiorstwo, pełen wykaz poważnych wypadków i incydentów, jakie się zdarzyły, odpowiednie sprawozdania sporządzone przez właściwe organy oraz dostępne wnioski dotyczące ich prawdopodobnej przyczyny,
- sprawozdania z rocznego audytu w zakresie bezpieczeństwa i ochrony sporządzone przez właściwe organy (obowiązkowo) lub osoby trzecie (fakultatywnie), a także podsumowanie ustaleń i podjętych w związku z nimi działań,
- wykaz wszystkich kontroli przeprowadzonych na podstawie dyrektywy 2004/36/WE (SAFA).

[...]”.

4 W dniu 7 listopada 2011 r. Flying Holding NV złożyła w imieniu swoich dwóch spółek zależnych, Flying Group Lux SA i Flying Service NV (zwanymi dalej łącznie „skarżącymi”), wniosek o dopuszczenie do udziału w rozpatrywanej ograniczonej procedurze przetargowej.

5 W dniu 18 listopada 2011 r. Komisja zażądała od skarżących dostarczenia dodatkowych informacji dotyczących między innymi ich możliwości technicznych. Skarżące odpowiedziały Komisji w dniu 28 listopada 2011 r., przekazując jej szereg dokumentów.

6 W dniu 2 grudnia 2011 r. Komisja zażądała od skarżących udzielenia dalszych informacji uzupełniających, przypominając im, że ogłoszenie o zamówieniu zawierało wymóg przedstawienia pod rygorem odrzucenia kandydatury pełnych danych kontaktowych organu lub organów odpowiedzialnych za utrzymanie statków powietrznych, a w odniesieniu do Flying Group Lux opisu jej ERP (planu reagowania w sytuacjach zagrożeń) oraz sprawozdań z rocznego audytu w zakresie bezpieczeństwa i ochrony.

7 Skarżące wysłały Komisji nowe dokumenty w dniu 6 grudnia 2011 r. wyjaśniając, że dostarczają jedynie sprawozdanie z rocznego audytu w zakresie bezpieczeństwa i ochrony za rok 2011 r., ponieważ Flying Group Lux została utworzona dopiero pod koniec 2008 r. i organy luksemburskiego lotnictwa cywilnego nie sporządziły żadnego rocznego sprawozdania w zakresie bezpieczeństwa i ochrony za lata 2009 i 2010.

8 Pismem z dnia 12 grudnia 2011 r. wysłanym do Komisji w odpowiedzi na jej e-mail z dnia 8 grudnia 2011 r. luksemburski Direction de l'aviation civile (urząd lotnictwa cywilnego) wskazała, że w latach 2009, 2010 i 2011 przeprowadziła kilka audytów Flying Group Lux, w tym kilka audytów ogólnych, w celu wydania licencji przewoźnika lotniczego (Air Officer's Certification, zwanej dalej „AOC”) oraz przedłużenia ważności tej licencji.

9 W dniu 15 grudnia 2011 r. Komisja poinformowała skarżące o nieuwzględnieniu ich wniosku o dopuszczenie do udziału w ograniczonej procedurze przetargowej. Stwierdziła, że informacje podane w przedstawionej przez nie dokumentacji nie były „ściśle, prawdziwe i pełne”. Skarżące bowiem nie dostarczyły wszystkich dokumentów wymaganych w ogłoszeniu o zamówieniu w rubryce „Bezpieczeństwo i ochrona”, podczas gdy Komisja została poinformowana o przeprowadzeniu w latach 2009 i 2010 audytów w zakresie bezpieczeństwa i ochrony dotyczących Flying Group Lux. Wskazano także, że komitet

oceniający postanowił odrzucić kandydaturę skarżących na mocy art. 94 lit. b) rozporządzenia finansowego, który stanowi, że zamówienia nie udziela się kandydatom, którzy w związku z procedurą udzielania zamówień są winni złożenia nieprawdziwych oświadczeń przy dostarczaniu informacji wymaganych przez instytucję zamawiającą w celu dopuszczenia do udziału w procedurze udzielania zamówień lub nie dostarczyli tych informacji.

10 W wysłanym do Komisji piśmie z dnia 20 grudnia 2011 r. skarżące wyjaśniły, że niedostarczenie żądanych sprawozdań za lata 2009 i 2010 wynikało z faktu, iż zrozumiały, że ogłoszenie o zamówieniu odnosi się do audytów szczegółowych w zakresie bezpieczeństwa i ochrony, a nie do audytów ogólnych zawierających część dotyczącą bezpieczeństwa i ochrony, które jako jedyne zostały sporządzone w niniejszym przypadku przez organy luksemburskiego lotnictwa cywilnego. Ponadto powołały się na wprowadzenie na początku 2011 r. nowej bazy danych, do której nie zostały włączone dane dotyczące lat 2009 i 2010, co sugerowało, że dane te nie istnieją. Wreszcie, dostarczyły sprawozdania z audytów ogólnych „pré-AOC” (audyty przeprowadzane w celu wydania AOC) za rok 2009, „AOC Continuous Oversight Audit” (audyt z ciągłego monitoringu AOC) za rok 2010 i „Ciągły monitoring AOC” za rok 2011.

11 W dniu 17 stycznia 2012 r. Komisja utrzymała w mocy decyzję o odrzuceniu kandydatury skarżących. Stwierdziła bowiem, że nie istniała żadna niejednoznaczność co do dokumentów, jakie należy dostarczyć.

12 W dniu 18 stycznia 2012 r. skarżące poinformowały Komisję, że mają zamiar zaskarżyć tę decyzję do Sądu i zapowiedziały, że w „najbliższych dniach” przedstawią dowód, iż wymagane sprawozdania dotyczące Flying Group Lux nie były dostępne, ponieważ nie zostały sporządzone przez właściwy organ, czyli luksemburski Direction de l’aviation civile.

13 W dniu 25 stycznia 2012 r. luksemburski Direction de l’aviation civile wysłał do Flying Group Lux wiadomość o następującej treści:

„Luksemburski [Direction de l’aviation civile] pragnie wyjaśnić, że ogólne audyty pré-AOC, jak również audyty przeprowadzone w związku z przedłużeniem ważności AOC zawierały części „Quality system, flight safety management et security (ochrona)”. Ponadto, od 2012 r. [luksemburski] Direction de l’aviation civile będzie także przeprowadzać audyty bardziej specjalistyczne, w tym audyty ukierunkowane na bezpieczeństwo, zgodnie z rocznym programem audytów i kontroli uzgodnionym przez organ i podmioty gospodarcze”.

14 W tym samym dniu luksemburski Direction de l’aviation civile wysłał do Komisji pismo o tej samej treści dodając, że pismem z dnia 12 lutego 2010 r., którego kopię załączył, wyjaśnił Flying Group Lux zakres, jaki obejmowały przeprowadzone audyty.

15 Po zakończeniu pierwszego etapu ograniczonej procedury przetargowej do przedłożenia oferty został zaproszony tylko jeden kandydat, Abelag Aviation NV. Po przeanalizowaniu tej oferty, w dniu 28 lutego 2012 r. zamówienie zostało udzielone wspomnianemu kandydatowi. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym w dniu 28 kwietnia 2012 r. (Dz.U. S 83-135396, s. 101).

Przebieg postępowania i żądania stron

16 Pismami złożonymi w sekretariacie Sądu, odpowiednio, w dniach 23 lutego i 28 czerwca 2012 r. skarżące wniosły skargi w niniejszej sprawie.

17 Postanowieniem prezesa ósmej izby z dnia 4 września 2012 r. sprawy T-91/12 i T-280/12 zostały połączone do celów przeprowadzenia ustnego etapu postępowania oraz wydania wyroku.

18 Ze względu na zmianę składu izb Sądu sędzia sprawozdawca został przydzielony do drugiej izby, której w rezultacie przekazana została niniejsza sprawa.

19 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (druga izba) postanowił o otwarciu ustnego etapu postępowania i w ramach środków organizacji postępowania zwrócił się do skarżących i Komisji z pytaniem celem uzyskania ustnych odpowiedzi podczas rozprawy.

20 Na rozprawie w dniu 28 lutego 2014 r. strony przedstawiły swoje wystąpienia, a także udzieliły odpowiedzi na pytanie pisemne oraz pytania ustne postawione przez Sąd.

21 W sprawie T-91/12 skarżące wnoszą do Sądu o:

- stwierdzenie nieważności decyzji zawartych w pismach Komisji z dnia 15 grudnia 2011 r. i z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie odrzucenia ich kandydatury przedstawionej w ramach ograniczonej procedury przetargowej dotyczącej rozpatrywanego zamówienia;
- obciążenie Komisji kosztami postępowania.

22 W tej sprawie Komisja wnosi do Sądu o:

- oddalenie skargi;
- obciążenie skarżących kosztami postępowania.

23 W sprawie T-280/12 skarżące wnoszą do Sądu o:

- stwierdzenie nieważności decyzji Komisji z dnia 28 lutego 2012 r., na mocy której udzielono rozpatrywanego zamówienia innej spółce;
- nakazanie Komisji wypłaty na ich rzecz odszkodowania w wysokości 1 014 400 EUR, wraz z odsetkami w wysokości 2,9% do dnia wydania wyroku oraz odsetkami za zwłokę w wysokości 3% od dnia wydania wyroku do dnia wypłaty pełnej kwoty odszkodowania;
- obciążenie Komisji kosztami postępowania.

24 Komisja wnosi do Sądu o:

- odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej, a tytułem ewentualnym – o jej oddalenie jako bezzasadnej;

- obciążenie skarżących kosztami postępowania.

Co do prawa

25 Skarżące wnoszą, po pierwsze, o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie odrzucenia ich kandydatury przedstawionej w ramach rozpatrywanego przetargu, decyzji, która ich zdaniem była zawarta w piśmie Komisji z dnia 17 stycznia 2012 r. potwierdzającym decyzje o odrzuceniu kandydatury, a także decyzji Komisji z dnia 28 lutego 2012 r., na mocy której udzielono zamówienia innej spółce, a po drugie, o przyznanie im odszkodowania.

A – W przedmiocie żądań dotyczących stwierdzenia nieważności (sprawy T-91/12 i T-280/12)

1. *W przedmiocie żądań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji Komisji z dnia 15 grudnia 2011 r. i decyzji, która według skarżących była zawarta w piśmie z dnia 17 stycznia 2012 r. (sprawa T-91/12)*

a) W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności decyzji Komisji z dnia 15 grudnia 2011 r.

26 Skarżące podnoszą, że wydając decyzję z dnia 15 grudnia 2011 r. Komisja naruszyła, po pierwsze, art. 135 ust. 5 zasad wykonania i art. 89 ust. 1 rozporządzenia finansowego, po drugie, ich prawo do obrony, zasadę dobrej administracji, a także art. 134 ust. 5 zasad wykonania, a po trzecie, zasadę proporcjonalności.

W przedmiocie zarzutu dotyczącego naruszenia art. 89 ust. 1 rozporządzenia finansowego i art. 135 ust. 5 zasad wykonania

27 Skarżące podnoszą, że Komisja naruszyła art. 135 zasad wykonania, ponieważ domagając się przedstawienia dokumentów sporządzonych przez organy luksemburskie, zażądała przekazania informacji, które wykraczają poza przedmiot zamówienia, bez uwzględnienia uzasadnionych interesów podmiotów gospodarczych. Komisja w konsekwencji naruszyła także art. 89 rozporządzenia finansowego, zgodnie z którym należy przestrzegać zasad przejrzystości, proporcjonalności, równego traktowania i niedyskryminacji.

28 Co do pierwszej części tego zarzutu, dotyczącej naruszenia przez Komisję art. 135 ust. 5 zasad wykonania, należy przypomnieć, że na mocy tego przepisu:

„Informacje wymagane przez instytucję zamawiającą jako dowód możliwości finansowych, gospodarczych, technicznych i zawodowych kandydata lub oferenta oraz minimalnych poziomów możliwości, wymaganych zgodnie z ust. 2, nie mogą wykraczać poza przedmiot zamówienia i uwzględniają uzasadnienie [uzasadnione interesy] podmiotów gospodarczych, jeżeli chodzi w szczególności o ochronę tajemnicy handlowej i technicznej spółki”.

29 W niniejszej sprawie Komisja w rzeczywistości zażądała przedstawienia w odniesieniu do Flying Group Lux sprawozdań z rocznego audytu w zakresie bezpieczeństwa i ochrony sporządzonych przez luksemburski Direction de l'aviation civile (zob. pkt 6 i 7 powyżej).

30 Jednakże należy podnieść, po pierwsze, że zgodnie z pkt II.1.2 ogłoszenia o zamówieniu planuje się, że większość lotów odbywać się będzie z Brukseli (Belgia), jednak nie wyklucza się lotów z innych miast, jakich jak Luksemburg (Luksemburg), który także jest siedzibą instytucji Unii, a po drugie, że kandydująca spółka Flying Group Lux ma siedzibę w Luksemburgu.

31 W takich okolicznościach żądanie przedstawienia dokumentów sporządzonych przez organy luksemburskie ani nie wykracza poza wymogi zamówienia, ani nie jest sprzeczne z interesami wspomnianego podmiotu, który mógł nawet złożyć swej kandydatury bez przedstawienia takich dokumentów.

32 Co do drugiej części niniejszego zarzutu, dotyczącej naruszenia przez Komisję art. 89 ust. 1 rozporządzenia finansowego, zgodnie z którym należy przestrzegać zasad przejrzystości, proporcjonalności, równego traktowania i niedyskryminacji, wystarczy podnieść, że skarżące ograniczyły się do wywnioskowania wspomnianego naruszenia z nieprzestrzegania art. 135 ust. 5 zasad wykonania i w uzasadnieniu tego twierdzenia nie podnoszą żadnego szczególnego argumentu.

33 Zarzut dotyczący naruszenia art. 89 ust. 1 rozporządzenia finansowego i art. 135 ust. 5 zasad wykonania należy zatem oddalić.

W przedmiocie zarzutów dotyczących naruszenia prawa do obrony skarżących, zasady dobrej administracji i art. 134 ust. 5 zasad wykonania

34 W tym zakresie skarżące zarzucają Komisji w istocie, że zwróciła się do organów luksemburskich w celu uzyskania informacji, które jej zdaniem były niezbędne (naruszenie art. 134 ust. 5 zasad wykonania), a następnie oparła się na tych informacjach, nie przekazując ich uprzednio skarżącym i nie umożliwiając im przedstawienia stanowiska w tym zakresie (naruszenie prawa do obrony i zasady dobrej administracji). Należy więc zbadać w pierwszej kolejności zarzut dotyczący naruszenia art. 134 ust. 5 zasad wykonania, a w drugiej kolejności zarzuty dotyczące naruszenia prawa do obrony skarżących i zasady dobrej administracji.

– – W przedmiocie zarzutu dotyczącego naruszenia art. 134 ust. 5 zasad wykonania

35 Skarżące w replice podnoszą, że Komisja naruszyła art. 134 ust. 5 zasad wykonania, ponieważ zwróciła się bezpośrednio do organów luksemburskich w celu uzyskania informacji, które były jej zdaniem niezbędne. Luksemburski Direction de l'aviation civile nie znajdował się bowiem wśród organów, o których mowa w ust. 3 tego artykułu. Skarżące wyjaśniają, że zarzut ten jest dopuszczalny, ponieważ opiera się na okolicznościach prawnych ujawnionych przez Komisję w odpowiedzi na skargę.

36 Na wstępie należy zbadać podważaną przez Komisję dopuszczalność zarzutu.

37 Zgodnie z art. 48 § 2 akapit pierwszy regulaminu postępowania przed Sądem nie można podnosić nowych zarzutów w toku postępowania, chyba że ich podstawą są okoliczności prawne i faktyczne ujawnione w toku postępowania.

38 W niniejszej sprawie jest bezsporne, po pierwsze, że Komisja po raz pierwszy w odpowiedzi na skargę wymieniła art. 134 ust. 5 zasad wykonania, aby wskazać, że była

uprawniona do zwrócenia się do organów luksemburskiego lotnictwa cywilnego w celu uzyskania informacji, aby zweryfikować twierdzenia skarżących, a po drugie, że skarżące po raz pierwszy w replice podniosły zarzut dotyczący naruszenia wspomnianego artykułu.

39 Z powyższego wynika, że zarzut skarżących oparty jest na okoliczności prawnej, w niniejszym przypadku – podstawie prawnej zwrócenia się do właściwych organów krajowych w celu uzyskania informacji, która została ujawniona w toku niniejszego postępowania. Zarzut ten jest bowiem oparty na naruszeniu rozpatrywanego przepisu, a nie na niezgodności z prawem zwrócenia się do organów krajowych w celu uzyskania informacji. A zatem, wbrew twierdzeniom Komisji, w niniejszej sprawie jest bez znaczenia, że wspomniane zwrócenie się do właściwych organów krajowych w celu uzyskania informacji zostało wskazane już w piśmie z dnia 15 grudnia 2011 r. będącym przedmiotem niniejszej skargi.

40 Zarzut dotyczący naruszenia przez Komisję art. 134 ust. 5 zasad wykonania należy zatem uznać za dopuszczalny.

41 Jeśli chodzi o zasadność tego zarzutu należy przypomnieć treść rozpatrywanego przepisu:

„W razie wątpliwości, czy kandydaci lub oferenci nie znajdują się w jednej z sytuacji wykluczenia, instytucje zamawiające mogą samodzielnie zwrócić się do właściwych władz, określonych w ust. 3, w celu uzyskania informacji na temat tej sytuacji, które ich zdaniem są niezbędne”.

42 Artykuł 134 ust. 3 zasad wykonania stanowi:

„Instytucja zamawiająca przyjmuje jako wystarczający dowód, że [kandydata lub] oferenta, któremu ma zostać udzielone zamówienie, nie dotyczy żadna z sytuacji opisanych w art. 93 ust. 1 lit. a), b) lub e) rozporządzenia finansowego, przedstawienie aktualnego zaświadczenia o niekaralności, a w razie jego braku – inny aktualny i równoważny dokument wystawiony niedawno przez organ sądowy lub administracyjny kraju siedziby lub pochodzenia, wskazujący, że wymogi te są spełnione. Instytucja zamawiająca przyjmuje jako wystarczający dowód, że [kandydata lub] oferenta nie dotyczy żadna z sytuacji, opisanych w art. 93 ust. 1 lit. d) rozporządzenia finansowego, ostatecznie poświadczenie wydane przez właściwy organ danego państwa.

[...]”.

43 W niniejszej sprawie, jak słusznie podnoszą skarżące, luksemburski Direction de l’aviation civile nie został wymieniony wśród organów przewidzianych w art. 134 ust. 3 zasad wykonania, do którego odsyła ust. 5 tego samego artykułu. Artykuł 134 ust. 3 zasad wykonania w związku z art. 93 ust. 1 rozporządzenia finansowego odnosi się bowiem wyłącznie do „organu sądowego lub administracyjnego”, który może wydać zaświadczenie o niekaralności lub równoważny dokument (pierwsze zdanie), a także do „organów właściwych” do wystawienia zaświadczenia opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne lub płacenia podatków (drugie zdanie).

44 Z powyższego nie można jednak wywieść, że doszło do naruszenia art. 134 ust. 5 zasad wykonania, ponieważ przepis ten nie ma zastosowania do przypadku takiego jak rozpatrywany w niniejszej sprawie, w którym Komisja zwraca się do organów krajowych w

celu zweryfikowania, czy kandydaci nie znajdują się w jednej z sytuacji wykluczenia przewidzianych w art. 94 lit. b) rozporządzenia finansowego.

45 Ze systematyki art. 134 zasad wykonania i brzmienia jego ust. 5 wyraźnie bowiem wynika, że przepis ten ma zastosowanie wyłącznie wtedy, gdy instytucja zamawiająca ma wątpliwości co do istnienia sytuacji wykluczenia przewidzianych w art. 93 ust. 1 lit. a), b), d) i e) rozporządzenia finansowego.

46 W tym względzie należy przypomnieć, że art. 134 ust. 1 zasad wykonania przewiduje, że kandydaci i oferenci przedstawiają oświadczenie honorowe, opatrzone odpowiednimi podpisami i datą, w którym stwierdzają, że nie dotyczy ich żadna z sytuacji, o których mowa w art. 93 i 94 rozporządzenia finansowego (akapit pierwszy). Jednakże artykuł ten przewiduje, że w przypadku niektórych procedur kandydaci zobowiązani są złożyć poświadczenia, o których mowa w ust. 3 (akapit drugi).

47 A zatem, nawet jeśli w art. 134 ust. 5 zasad wykonania odwołano się w sposób ogólny do „sytuacji wykluczenia”, z odesłania zawartego w tym ustępie do ust. 3 tego samego artykułu oraz zawartej w ust. 3 wzmianki, że „instytucje zamawiające mogą samodzielnie zwrócić się do właściwych władz”, wynika, że ust. 5 dotyczy przypadku, w którym chociaż kandydaci nie są zobowiązani do dostarczania poświadczeń przewidzianych w ust. 3 dotyczących sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 93 ust. 1 lit. a), b), d) i e) rozporządzenia finansowego, to instytucja zamawiająca pragnie jednak upewnić się, że ci kandydaci nie znajdują się we wspomnianych sytuacjach wykluczenia.

48 W konsekwencji, ponieważ Komisja pragnęła w niniejszej sprawie upewnić się co do braku nieprawdziwych oświadczeń skarżących z tytułu art. 94 lit. b) rozporządzenia finansowego, a nie z tytułu art. 93 ust. 1 tego rozporządzenia, nie była ona zobowiązana do przestrzegania przepisów art. 134 ust. 5 zasad wykonania.

49 Z powyższego wynika, że zarzut dotyczący naruszenia art. 134 ust. 5 zasad wykonania należy oddalić jako nieistotny dla sprawy.

50 Ponadto, ponieważ skarżące nie podnoszą żadnego innego powodu niezgodności z prawem zwrócenia się przez Komisję do organów krajowych w celu uzyskania informacji, nie ma potrzeby badania, czy w obowiązujących przepisach lub zasadach istnieje inna podstawa prawna takiego zwrócenia się w celu uzyskania informacji.

– – W przedmiocie zarzutów dotyczących naruszenia prawa do obrony i zasady dobrej administracji

51 Skarżące podnoszą, że ich prawo do obrony zostało naruszone, ponieważ Komisja uzasadniła zastosowanie art. 94 lit. b) rozporządzenia finansowego, a w konsekwencji odrzucenie ich kandydatury, powołując się na informacje uzyskane od organów luksemburskich, które nie zostały skarżącym przekazane, aby te mogły wypowiedzieć się na ich temat przed wydaniem decyzji z dnia 15 grudnia 2011 r.

52 Skarżące utrzymują, że poprzez wydanie decyzji z dnia 15 grudnia 2011 r. bez umożliwienia im przedstawienia stanowiska na temat informacji uzyskanych od organów luksemburskich Komisja naruszyła także zasadę dobrej administracji.

53 Jeśli chodzi o zarzut dotyczący naruszenia prawa do obrony skarżących, to Komisja podczas rozprawy podważyła możliwość jego zastosowania do niniejszego przypadku. Podniosła, że przestrzegała wszystkich przepisów mających zastosowanie w dziedzinie zamówień publicznych i że żaden z tych przepisów nie zobowiązywał jej do wysłuchania skarżących przez wydaniem decyzji takiej jak podważana w niniejszej sprawie.

54 W tym zakresie należy przypomnieć utrwalone orzecznictwo, zgodnie z którym poszanowanie prawa do obrony w każdym postępowaniu wszczętym przeciwko osobie, które może prowadzić do wydania niekorzystanego dla niej aktu, stanowi podstawową zasadę prawa Unii, której przestrzeganie należy zapewnić nawet w braku jakichkolwiek uregulowań odnoszących się do danego postępowania dotyczącego na przykład czy to zawieszenia, obniżenia lub cofnięcia pomocy finansowej z Europejskiego Funduszu Społecznego (wyrok Trybunału z dnia 24 października 1996 r. w sprawie C-32/95 P Komisja przeciwko Lisrestal i in., Rec. s. I-5373, pkt 21), czy utraty uprawnień emerytalnych członka Komisji (wyrok Trybunału z dnia 11 lipca 2006 r. w sprawie C-432/04 Komisja przeciwko Cresson, Zb.Orz. s. I-6387, pkt 104), czy też wydania zezwolenia na stosowanie środków ochrony roślin (wyrok Sądu z dnia 9 września 2008 r. w sprawie T-75/06 Bayer CropScience i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2081, pkt 130).

55 A zatem okoliczność, że żaden przepis rozporządzenia finansowego lub zasad wykonania nie przewiduje poszanowania prawa do obrony w przypadku takim jak rozpatrywany w niniejszej sprawie, nie prowadzi sama w sobie do wykluczenia takiej gwarancji z tytułu ogólnej zasady poszanowania prawa do obrony.

56 Podczas rozprawy Komisja jednakże podważyła możliwość zastosowania tej zasady ogólnej w niniejszej sprawie z tego względu, że w przeciwieństwie do przypadków, których dotyczą wspomniane wyżej wyroki, decyzja z dnia 15 grudnia 2011 r. nie może być uznana za decyzję o nałożeniu sankcji.

57 W tym względzie należy stwierdzić, że, wbrew twierdzeniom Komisji, decyzja z dnia 15 grudnia 2011 r. może być uznana za decyzję, w której na skarżące nałożono sankcję.

58 Jak bowiem wynika z brzmienia tej decyzji, co potwierdziła Komisja podczas rozprawy, jest ona oparta, przynajmniej częściowo, na art. 94 lit. b) rozporządzenia finansowego, na mocy którego zamówienia nie udziela się kandydatom lub oferentom, którzy w związku z procedurą udzielania zamówień są winni złożenia nieprawdziwych oświadczeń przy dostarczaniu informacji wymaganych przez instytucję zamawiającą jako warunek udziału w procedurze udzielania zamówień lub nie dostarczyli tych informacji.

59 A zatem decyzja z dnia 15 grudnia 2011 r. nie jest zwykłą decyzją o odrzuceniu kandydatury skarżących złożonej w ramach rozpatrywanej procedury udzielania zamówienia. Stanowi ona decyzję o natychmiastowym wykluczeniu skarżących z procedury udzielania zamówienia na tej podstawie, że są one winne złożenia nieprawdziwych oświadczeń, bez zbadania w odniesieniu do nich innych kryteriów oceny kandydatów. Komisja w decyzji tej wyjaśnia bowiem, że została poinformowana, że, w przeciwieństwie do tego, co oświadczyły skarżące, w latach 2009 i 2010 zostały przeprowadzone przez właściwe organy roczne audyty w zakresie bezpieczeństwa i ochrony oraz że ich kandydatura zawierała w związku z tym informacje, które nie były „ściśle i prawdziwe”, w związku z czym należało zastosować art. 94 lit b) rozporządzenia finansowego.

60 Tymczasem zgodnie z orzecznictwem środki, takie jak czasowe wykluczenie podmiotu gospodarczego z systemu pomocy Unii ze względu na nieprawdziwe oświadczenia, mogą być zakwalifikowane jako sankcje administracyjne. W myśl tego orzecznictwa w ramach unijnego systemu pomocy, w którym pomoc przyznaje się tylko wtedy, gdy jej beneficjent daje pełną gwarancję uczciwości i wiarygodności, sankcja wymierzana w wypadku nieprzestrzegania tych wymogów stanowi specyficzny instrument administracyjny, będący integralną częścią systemu pomocy i służący do zapewnienia prawidłowego zarządzania finansowego publicznymi środkami Unii (zob. podobnie, wyrok Trybunału z dnia 5 czerwca 2012 r. w sprawie C-489/10 Bonda, pkt 28–30 i przytoczone tam orzecznictwo).

61 Podobnie jak w przypadku tych systemów pomocy unijnej, w przepisach dotyczących zamówień publicznych udzielanych przez instytucje Unii przewidziano w art. 93 i 94 rozporządzenia finansowego różne przypadki wykluczenia z udziału w procedurach udzielania zamówień publicznych w celu zapobieżenia nieprawidłowościom, zwalczania nadużyć finansowych oraz korupcji, a także wsparcia prawidłowego i skutecznego zarządzania (motyw 25 rozporządzenia finansowego).

62 Poza tym art. 95 rozporządzenia finansowego przewiduje, że szczegółowe informacje o kandydatach znajdujących się w jednej z sytuacji, o których mowa między innymi w art. 94 wspomnianego rozporządzenia, są scentralizowane w bazie danych zarządzanej przez Komisję oraz że organy uczestniczące w wykonaniu budżetu mają dostęp do tej bazy danych i biorą je pod uwagę przy udzielaniu zamówień związanych z wykonaniem budżetu.

63 Z powyższego wynika, że decyzja o wykluczeniu skarżących z procedury udzielenia rozpatrywanego zamówienia ma charakter sankcji administracyjnej, mimo że, jak wskazała Komisja podczas rozprawy, w niniejszej sprawie żadna informacja dotycząca skarżących nie została umieszczona w bazie danych, o której mowa w art. 95 rozporządzenia finansowego.

64 W każdym razie, zakładając nawet, że decyzji z dnia 15 grudnia 2011 r. nie można uznać za decyzję nakładającą sankcję na skarżące, należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem dotyczącym zasady poszanowania prawa do obrony, zasada ta ma zakres ogólny i znajduje zastosowanie poza przypadkami, w których instytucja ma zamiar nałożyć sankcję, do każdego postępowania wszczętego przeciwko osobie, które może zakończyć się wydaniem aktu dla niej niekorzystnego (zob. pkt 54 powyżej; zob. analogicznie wyrok Trybunału z dnia 22 listopada 2012 r. w sprawie C-277/11 M., pkt 85).

65 Tymczasem w niniejszej sprawie, jeśli decyzja z dnia 15 grudnia 2011 r. nie jest decyzją o nałożeniu sankcji, to stanowi co najmniej akt niekorzystny dla skarżących, czyli akt, który w istotny sposób narusza ich interesy, wywierając poważne skutki ekonomiczne (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 9 lipca 1999 r. w sprawie T-231/97 New Europe Consulting i Brown przeciwko Komisji, Rec. s. II-2403, pkt 43) lub, w sposób bardziej ogólny, poważane skutki w odniesieniu do ich sytuacji (zob. podobnie wyrok Sądu do spraw Służby Publicznej z dnia 28 września 2011 r. w sprawie F-26/10 AZ przeciwko Komisji, pkt 51). Decyzja taka jak ta, na mocy której odrzucono kandydaturę skarżących na podstawie art. 94 lit. b) rozporządzenia finansowego ze względu w szczególności na nieprawdziwe oświadczenia, może w rzeczywistości co najmniej naruszyć ich reputację i, jak zostało stwierdzone w pkt 62 powyżej, wyrzucić skutki wykraczające poza procedurę udzielenia rozpatrywanego zamówienia.

66 Poza tym należy stwierdzić, że decyzja z dnia 15 grudnia 2011 r. nie stanowi zwykłej odpowiedzi administracji na kandydaturę przedstawioną w ramach przetargu mającego na celu udzielenie zamówienia publicznego. Została ona wydana w następstwie zwrócenia się do organów luksemburskich w celu uzyskania informacji ze względu na wątpliwości, jakie żywiła Komisja w odniesieniu do prawdziwości twierdzeń skarżących zawartych w ich piśmie z dnia 6 grudnia 2011 r. (zob. pkt 7 powyżej), zgodnie z którymi w latach 2009 i 2010 nie przeprowadzono żadnego rocznego audytu w zakresie bezpieczeństwa i ochrony w odniesieniu do Flying Group Lux. Komisja dokonała zatem pogłębionej analizy jednego z elementów kandydatury skarżących i zwracając się do organów luksemburskich w celu uzyskania informacji, podjęła działanie z myślą o zweryfikowaniu twierdzeń skarżących, które doprowadziło do wydania decyzji z dnia 15 grudnia 2011 r.

67 Z powyższego wynika, że ogólna zasada poszanowania prawa do obrony powinna zostać zastosowana przez Komisję w niniejszej sprawie.

68 Stwierdzenia tego nie podważa podniesiony podczas rozprawy argument Komisji, zgodnie z którym przekazanie skarżącym pisma organów luksemburskich z dnia 12 grudnia 2011 r. w celu zagwarantowania poszanowania prawa do obrony naruszyłoby art. 99 rozporządzenia finansowego i art. 148 zasad wykonania, które stanowią co do zasady, że podczas trwania procedury przetargowej kontakty między instytucją zamawiającą a kandydatami muszą odbywać się na zasadach zapewniających przejrzystość i równość traktowania. Zdaniem Komisji przekazanie skarżącym pisma luksemburskiego Direction de l'aviation civile umożliwiłoby im uzupełnienie ich kandydatury i stawiałoby je w bardziej korzystnej sytuacji niż innych kandydatów.

69 W tym zakresie wystarczy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasada równego traktowania zabrania różnego traktowania porównywalnych sytuacji oraz takiego samego traktowania różnych sytuacji, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (wyrok Trybunału z dnia 25 listopada 1986 r. w sprawach połączonych 201/85 i 202/85 Klensch i in., Rec. s. 3477, pkt 9; wyrok Sądu z dnia 17 marca 2005 r. w sprawie T-160/03 AFCon Management Consultants i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-981, pkt 91).

70 Tymczasem, w niniejszej sprawie skarżące, oprócz tego, że były kandydatami do udziału w rozpatrywanej ograniczonej procedurze przetargowej, przy czym w takiej samej sytuacji znajdowali się wszyscy pozostali zadeklarowani kandydaci, znajdowały się w sytuacji, która je odróżniała i której nie można uznać za porównywalną do sytuacji pozostałych kandydatów, ponieważ były one jedynymi kandydatami, wobec których Komisja przeprowadziła weryfikację (zob. pkt 66 powyżej). Przekazanie skarżącym przez Komisję pisma wysłanego przez organy luksemburskie w ramach tej weryfikacji nie naruszyłoby zatem zasady równego traktowania.

71 Jednakże z powyższego nie można wywieść, że nieprzekazanie skarżącym przez Komisję pisma organów luksemburskiego lotnictwa cywilnego, które stanowi nieprawidłowość naruszającą prawo do obrony, powinno prowadzić do stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 15 grudnia 2011 r.

72 Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem, do sądu należy zweryfikowanie, kiedy stwierdza, że taka nieprawidłowość miała miejsce, czy w oparciu o szczególne okoliczności faktyczne i prawne danego przypadku rozpatrywane postępowanie mogłoby doprowadzić do

innego wyniku, gdyby skarżące miały możliwość lepszego zagwarantowania swej obrony w braku tej nieprawidłowości (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 1 października 2009 r. w sprawie C-141/08 P Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware przeciwko Radzie, Zb.Orz. s. I-9147, pkt 81, 88, 92, 94, 107; zob. analogicznie wyrok Trybunału z dnia 10 września 2013 r. w sprawie C-383/13 PPU G. i R., pkt 40).

73 A zatem należy zbadać, czy w przypadku, gdyby Komisja umożliwiła skarżącym przedstawienie uwag na temat pisma luksemburskiego Direction de l'aviation civile z dnia 12 grudnia 2011 r., to wydałaby taką samą decyzję o wykluczeniu ze względu na nieprawdziwe oświadczenia w rozumieniu art. 94 lit. b) rozporządzenia finansowego.

74 Po pierwsze, z akt sprawy wynika, że w świetle ww. pisma organów luksemburskich Komisja słusznie stwierdziła, że oświadczenia skarżących były nieprawdziwe. W piśmie z dnia 6 grudnia 2011 r. skarżące stwierdziły bowiem, że w latach 2009 i 2010 nie przeprowadzono żadnego rocznego audytu w zakresie bezpieczeństwa i ochrony w odniesieniu do Flying Group Lux, podczas gdy luksemburski Direction de l'aviation civile w piśmie z dnia 12 grudnia 2011 r. wskazał, że w odniesieniu do tych lat zostały sporządzone ogólne sprawozdania dotyczące udzielenia i przedłużenia ważności AOC, zawierające części „bezpieczeństwo” i „ochrona”. Skarżące skądinąd w piśmie z dnia 20 grudnia 2011 r., wysłanym w odpowiedzi na decyzję z dnia 15 grudnia 2011 r., w której oskarżono je o złożenie nieprawdziwych oświadczeń, przyznały, w przeciwieństwie do tego, co utrzymują w swych pismach procesowych (zob. pkt 80 poniżej), że ogólne sprawozdania zawierały dane dotyczące oceny bezpieczeństwa i ochrony rozpatrywanego przedsiębiorstwa lotniczego, ponieważ wskazały, że w załączniku do tego pisma wysłały wspomniane sprawozdania ogólne „z podkreśleniem aspektów dotyczących bezpieczeństwa i ochrony” (zob. także pkt 81–87 poniżej).

75 Po drugie w przypadku, gdy, tak jak w niniejszej sprawie, wykryte zostaje przekazanie nieprawdziwych danych, Komisja nie ma innego wyboru niż zastosowanie art. 94 lit. b) rozporządzenia finansowego i odrzucenie danej kandydatury. Jak bowiem słusznie podkreśliła Komisja podczas rozprawy, pojęcie „nieprawdziwe oświadczenia” odnosi się zarówno do oświadczeń umyślnie wprowadzających w błąd jak i tych, które są błędne w wyniku niedbalstwa i po ustaleniu nieprawdziwego charakteru oświadczeń nie ma potrzeby przeprowadzania analizy uzasadnienia tej nieprawdziwości.

76 W takich okolicznościach, gdyby nawet skarżącym przekazano pismo organów luksemburskich z dnia 12 grudnia 2011 r. i gdyby wyjaśniły, że ich oświadczenie dotyczące nieistnienia wymaganych sprawozdań wynikało z nieporozumienia, tak jak wskazały później w piśmie z dnia 20 grudnia 2011 r., Komisja mogłaby jedynie stwierdzić, że oświadczenie to pozostaje nieprawdziwe, co zresztą podkreśliła podczas rozprawy.

77 Dowodzi tego skądinąd pismo Komisji z dnia 17 stycznia 2012 r., wysłane w odpowiedzi na ww. pismo skarżących z dnia 20 grudnia 2011 r. Komisja bowiem bada w nim argumentację skarżących dotyczącą zaistnienia nieporozumienia wyłącznie jako okoliczność, która może uzasadniać niepełny charakter ich kandydatury, stwierdzając w ten sposób implicite, jak wskazała podczas rozprawy w odpowiedzi na pytanie postawione przez Sąd, że argumentacja ta nie może uzasadniać, a a fortiori podważyć, ustalenia złożenia nieprawdziwych oświadczeń.

78 Z powyższego wynika, że o ile skarżącym nie umożliwiono przedstawienia uwag przez wydaniem decyzji z dnia 15 grudnia 2011 r., to okoliczność ta w świetle szczególnych okoliczności sporu nie może uzasadniać stwierdzenia nieważności tej decyzji. Zarzut dotyczący naruszenia prawa do obrony należy zatem oddalić.

79 W takich okolicznościach, zarzut dotyczący naruszenia zasady dobrej administracji, oparty na tej samej argumentacji co argumentacja przedstawiona w uzasadnieniu zarzutu dotyczącego naruszenia prawa do obrony, także nie może być przyjęty. Zasada dobrej administracji, w brzmieniu przytoczonym przez skarżące, pokrywa się bowiem z prawem do bycia wysłuchanym objętym zasadą poszanowania prawa do obrony.

W przedmiocie zarzutu dotyczącego naruszenia zasady proporcjonalności

80 Zdaniem skarżących decyzja z dnia 15 grudnia 2011 r. narusza zasadę proporcjonalności poprzez zakazanie im udziału w rozpatrywanej ograniczonej procedurze przetargowej, podczas gdy wszystkie istotne i posiadające bezpośredni związek z przedmiotem zamówienia informacje zostały przekazane Komisji we właściwym czasie. Skarżące nie były w rezultacie w stanie przedstawić wymaganych w ogłoszeniu sprawozdań z rocznego audytu w zakresie bezpieczeństwa i ochrony za lata 2009 i 2010, ponieważ takie sprawozdania nie zostały sporządzone przez organy luksemburskie, a sprawozdania „pré-AOC” i „AOC Continuous Oversight Audit” nie odpowiadały sprawozdaniom wymaganym w ogłoszeniu o zamówieniu. Wyjaśniają, że Komisja została poinformowana pismem organów luksemburskich z dnia 25 stycznia 2012 r., że ww. sprawozdania dotyczące udzielenia i przedłużenia ważności AOC nie odpowiadają sprawozdaniom wymaganym w ogłoszeniu o zamówieniu, ponieważ zawierają one tylko niektóre informacje dotyczące ochrony oraz że szczegółowe sprawozdania dotyczące bezpieczeństwa były sporządzane dopiero od 2012 r. Ponadto, sprawozdanie „pré-AOC” nie miało konkretnie na celu oceny bezpieczeństwa i ochrony podmiotu, a ze sprawozdania „AOC Continuous Oversight Audit” wynika, że roczne sprawozdanie za rok 2009 nie zostało ukończony, a sporządzanie sprawozdania za rok 2010 nie zostało rozpoczęte.

81 Na wstępie należy podnieść, jak przyznały same skarżące w piśmie z dnia 20 grudnia 2011 r. wysłanym w odpowiedzi na decyzję z dnia 15 grudnia 2011 r., że sprawozdania „pré-AOC” i „AOC Continuous Oversight Audit” zawierały dane dotyczące oceny bezpieczeństwa i ochrony rozpatrywanego przedsiębiorstwa lotniczego (zob. pkt 74 powyżej), z czego można wywieść, że wspomniane sprawozdania, wobec niesporządzenia przez organy luksemburskie szczegółowych sprawozdań w zakresie bezpieczeństwa i ochrony za lata 2009 i 2010, odpowiadały wymogom ogłoszenia o zamówieniu.

82 Argumenty podniesione w ramach niniejszego postępowania nie umożliwiają podważenia tego stwierdzenia.

83 Po pierwsze, głównym celem sprawozdania „pré-AOC” z pewnością nie była ocena bezpieczeństwa i ochrony podmiotu. Skarżące bowiem wyjaśniły w replice, czego Komisja nie podważyła, że sprawozdanie „pré-AOC” jest sporządzane na etapie przygotowawczym procedury udzielania AOC i że kontrola „pré-AOC” jest przeprowadzana w celu zweryfikowania zdolności podmiotu do planowania, przygotowywania i przeprowadzania działań.

84 Jednakże ze sprawozdania tego, znajdującego się w załączniku do pisma skarżących z dnia 20 grudnia 2011 r., wynika, że wiele elementów będących przedmiotem kontroli odnosi się do bezpieczeństwa i ochrony kontrolowanego przedsiębiorstwa lotniczego. Jest tak w przypadku zdolności personelu pracującego na pokładach statków powietrznych, w szczególności pilotów, a także danych dotyczących procedur działania w przypadkach nagłych. Sprawozdanie to zawiera nawet specjalną rubrykę „Bezpieczeństwo”. Jak bowiem słusznie podkreśla Komisja, celem kontroli przed udzieleniem licencji przewoźnika lotniczego jest zweryfikowanie, czy wspomniany przewoźnik posiada kwalifikacje zawodowe i możliwości organizacyjne wystarczające do zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony danych statków powietrznych. Z prawodawstwa Unii – które skądinąd przytacza luksemburski Direction de l’aviation civile w pismach wysłanych do skarżących jako podstawę prawną przeprowadzenia rozpatrywanego audytu –, wynika bowiem, że wysoki i ujednoczony poziom ochrony obywateli europejskich w zakresie lotnictwa cywilnego powinien zostać zapewniony przez cały czas dzięki przyjęciu wspólnych zasad bezpieczeństwa [motyw 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie wspólnych zasad w zakresie lotnictwa cywilnego i utworzenia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego oraz uchylającego dyrektywę Rady 91/670/EWG, rozporządzenie (WE) nr 1592/2002 i dyrektywę 2004/36/WE (Dz.U. L 79, s. 1); zob. także motyw drugi rozporządzenia Rady (EWG) nr 3922/91 z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie harmonizacji wymagań technicznych i procedur administracyjnych w dziedzinie lotnictwa cywilnego (Dz.U. L 373, s. 4)].

85 Po drugie, skarżące niesłusznie twierdzą, że w sprawozdaniu „AOC Continuous Oversight Audit” z 2010 r. kontrolerzy z luksemburskiego Direction de l’aviation civile stwierdzili, że roczny audyt za rok 2009 nie został ukończony, a audyt za rok 2010 nie został rozpoczęty. Jak zauważa Komisja, ze sprawozdania tego wynika w rzeczywistości, że wzmianka, zgodnie z którą „audyt za rok 2009 nie został ukończony, a audyt za rok 2010 nie został rozpoczęty” znajduje się w części zatytułowanej „Quality System” (system jakości) i dotyczy zatem oceny elementu „Jakość”, podczas gdy element „Flight Safety” (ochrona lotnicza) w rzeczywistości był przedmiotem audytu, czego dowodzą różne uwagi znajdujące się tej rubryce.

86 Po trzecie, twierdzenia skarżących oparte na piśmie z dnia 25 stycznia 2012 r. wysłanym przez organy luksemburskie do Komisji nie mogą być uwzględnione w świetle utrwalonego orzecznictwa, zgodnie z którym sąd unijny ocenia zgodność z prawem aktu w świetle okoliczności stanu faktycznego i prawnego istniejącego w momencie wydania tego aktu, a zwłaszcza w świetle informacji, którymi instytucja mogła dysponować w momencie jego wydania (wyrok Trybunału z dnia 7 lutego 1979 r. w sprawach połączonych 15/76 i 16/76 Francja przeciwko Komisji, Rec. s. 321, pkt 7; zob. podobnie wyrok z dnia 11 września 2003 r. w sprawie C-197/99 P Belgia przeciwko Komisji, Rec. s. I-8461, pkt 86).

87 W każdym razie z brzmienia pisma organów luksemburskich z dnia 25 stycznia 2012 r. wynika, że nie można przyjąć twierdzenia skarżących, zgodnie z którym sprawozdania „pré-AOC” i „AOC Continuous Oversight Audit” zawierają wyłącznie informacje dotyczące bezpieczeństwa lotniczego. W piśmie tym bowiem odwołano się bezpośrednio do „bezpieczeństwa” lotniczego, wskazując, że „ogólne audyty pré-AOC, a także audyty w ramach przedłużenia ważności AOC, przeprowadzane przez [Direction de l’aviation civile], zawierają części Quality system, flight safety, management et security (ochrona)”. Ponieważ przytoczone są terminy zarówno „safety” jak i „security”, nie można wywieść ze wzmianki „ochrona” zawartej w nawiasach umieszczonych po wyrazie „security”, że jedynie element

„ochrona” był przedmiotem kontroli. Interpretacja ta znajduje potwierdzenie w piśmie załączonym do pisma z dnia 25 stycznia 2012 r., w którym wyjaśniono przebieg kontroli przeprowadzanej w ramach przedłużenia ważności AOC, odwołując się wyraźnie i odrębnie do kontroli ochrony i do kontroli bezpieczeństwa. Interpretacji tej nie podważa zawarta w piśmie z dnia 25 stycznia 2012 r. zapowiedź przeprowadzania od 2012 r. specjalistycznych audytów ukierunkowanych na bezpieczeństwo, z której można jedynie wywieść, że przed 2012 r. nie istniały szczegółowe sprawozdania w zakresie bezpieczeństwa. Zapowiedź ta nie oznacza jednak, że ogólne sprawozdania dotyczące AOC nie zawierały szczególnego elementu dotyczącego bezpieczeństwa.

88 Poza tym, ponieważ skarżące są przedsiębiorstwami lotniczymi, a zatem profesjonalistami w sektorze lotniczym, musiały znać przedmiot kontroli przeprowadzanych w celu uzyskania licencji zezwalającej im na loty, czyli AOC. Dowodzą tego skądinąd pisma wysłane do skarżących przez luksemburskiego Direction de l'aviation civile przed przeprowadzeniem kontroli dotyczących przedłużenia ważności AOC, które skarżące załączyły do ich pisma z dnia 20 grudnia 2011 r. i w których wskazano poszczególne elementy tych kontroli, a w szczególności elementy „Flight safety management” (zarządzanie bezpieczeństwem lotów) i „Security”.

89 Z powyższego wynika, że nie przekazując Komisji sprawozdań „pré-AOC” za rok 2009 i „AOC Continuous Oversight Audit” za rok 2010 w odpowiedzi na jej pismo z dnia 2 grudnia 2011 r, skarżące nie dostarczyły jej wszystkich istotnych informacji we właściwym czasie.

90 W takich okolicznościach Komisji nie można zarzucać, że odrzucając kandydaturę skarżących, nie zastosowała środków odpowiednich do realizacji zgodnego z prawem celu zamierzonego przez regulacje z zakresu zamówień publicznych i niewykraczających poza to, co jest konieczne do jego osiągnięcia (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie C-176/09 Luksemburg przeciwko Parlamentowi i Radzie, Zb.Orz. s. I-3727, pkt 61 i przytoczone tam orzecznictwo).

91 Zarzut dotyczący naruszenia zasady proporcjonalności należy zatem oddalić.

92 W świetle powyższych rozważań żądanie stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji z dnia 15 grudnia 2011 r. należy oddalić.

b) W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności decyzji zawartej zdaniem skarżących w piśmie Komisji z dnia 17 stycznia 2012 r.

93 Nie podnosząc formalnie zarzutu niedopuszczalności na podstawie art. 114 regulaminu postępowania, Komisja utrzymuje, że skarżące nie mają interesu prawnego w stwierdzeniu nieważności decyzji z dnia 17 stycznia 2012 r., które nie może im przynieść żadnej korzyści, ponieważ jedynie decyzja z dnia 15 grudnia 2011 r. stanowi decyzję o odrzuceniu ich kandydatury.

94 Podczas rozprawy Komisja w odpowiedzi na pytanie postawione przez Sąd wyjaśniła, że nie zgadza się również z tym, jakoby pismo z dnia 17 stycznia 2012 r. miało charakter aktu podlegającego zaskarżeniu. Zdaniem Komisji pismo to nie stanowi decyzji w rozumieniu orzecznictwa, ponieważ nie zmienia sytuacji prawnej skarżących, która została określona już w decyzji z dnia 15 grudnia 2011 r. Celem pisma z dnia 17 stycznia 2012 r. było wyłącznie

udzielenie odpowiedzi na pismo skarżących z dnia 20 grudnia 2011 r., w którym powołały się one na nieporozumienie, i odrzucenie tego argumentu.

95 Należy przypomnieć w tym względzie utrwalone orzecznictwo, zgodnie z którym akty lub decyzje, które mogą stać się przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności, stanowią środki wywołujące wiążące skutki prawne, które mogą naruszać interesy strony skarżącej poprzez istotną zmianę jej sytuacji prawnej (wyrok Trybunału z dnia 11 listopada 1981 r. w sprawie 60/81 IBM przeciwko Komisji, Rec. s. 2639, pkt 9; wyrok Sądu z dnia 16 lipca 1998 r. w sprawie T-81/97 Regione Toscana przeciwko Komisji, Rec. s. II-2889, pkt 21).

96 W niniejszej sprawie nie można uznać, że pismo Komisji z dnia 17 stycznia 2012 r. zmienia w istotny sposób sytuację prawną skarżących. Skutek taki wywołuje jedynie decyzja Komisji z dnia 15 grudnia 2011 r., w której odrzucono ich kandydaturę w ramach procedury udzielenia rozpatrywanego zamówienia.

97 Pismo z dnia 17 stycznia 2012 r. zawiera bowiem wyłącznie elementy o charakterze czysto informacyjnym i informacje wyjaśniające dotyczące decyzji o odrzuceniu kandydatury skarżących. Komisja zatem jedynie przypomina przebieg postępowania przed wysłaniem tego pisma, w tym pismo z dnia 20 grudnia 2011 r. (akapity od pierwszego do piątego), oraz informuje skarżące o istniejących sprawozdaniach z audytu w zakresie europejskiego i międzynarodowego bezpieczeństwa lotniczego (akapit szósty), a także o nieprzedstawieniu przez innych kandydatów żądania wyjaśnienia rozpatrywanego punktu ogłoszenia o zamówieniu (akapit dziewiąty). Komisja wyjaśnia w nim ponadto przyczyny odrzucenia kandydatury skarżących wskazując, po pierwsze, że nie mogła istnieć żadna wątpliwość co do charakteru wymaganych sprawozdań (akapit siódmy), po drugie, że skarżące mogły dostarczyć wymagane sprawozdania, tak jak uczyniła to Flying Group Belgium (akapit ósmy), i wreszcie, że nie można przyjąć, że doszło do nieporozumienia, nawet w dobrej wierze, w związku z czym komitet oceniający utrzymał w mocy decyzję o odrzuceniu ich kandydatury (akapit dziesiąty).

98 Poza tym nawet przy założeniu, że wobec nieustanowienia w mających zastosowanie przepisach formalnej procedury ponownego rozpatrzenia, ponowne rozpatrzenie decyzji w odpowiedzi na wystosowane w tym celu żądanie mogłoby prowadzić do wydania aktu podlegającego zaskarżeniu, takiego ponownego rozpatrzenia decyzji w niniejszej sprawie nie przeprowadzono.

99 Wbrew bowiem temu, co utrzymują skarżące, pismo z dnia 17 stycznia 2012 r. nie zostało wysłane w następstwie rzeczywistego ponownego rozpatrzenia decyzji z dnia 15 grudnia 2011 r., które Komisja przeprowadziłaby na żądanie skarżących, i nie może być traktowane jako nowa decyzja, podlegająca zaskarżeniu.

100 Pisma skarżących z dnia 20 grudnia 2011 r. z pewnością nie można interpretować w ten sposób, że skarżące w nim podważają odrzucenie ich kandydatury w ramach procedury udzielenia rozpatrywanego zamówienia i żądają przeprowadzenia ponownego rozpatrzenia decyzji o odrzuceniu tej kandydatury. Wyjaśnwszy, co ich zdaniem stanowiło nieporozumienie w odniesieniu do rozumienia wymogu ogłoszenia o zamówieniu dotyczącego przedstawienia rocznych sprawozdań z zakresu bezpieczeństwa i ochrony sporządzonych przez właściwe organy (akapity drugi, piąty i szósty), skarżące wyraziły w tym piśmie zaniepokojenie wobec odrzucenia ich kandydatury i oskarżenia ich o złożenie nieprawdziwych oświadczeń (akapit dziewiąty) i zażądały spotkania ze służbami Komisji

(akapit dziesiąty), wyrażając nadzieję, że dzięki ich pismu Komisja będzie je postrzegać jako partnera godnego zaufania w ramach procedury udzielenia rozpatrywanego zamówienia (akapit jedenasty).

101 Jednakże z brzmienia pisma z dnia 17 stycznia 2012 r. wysłanego w odpowiedzi na pismo skarżących z dnia 20 grudnia 2011 r. oraz z kontekstu, w jakim zostało ono zredagowane wynika, że Komisja nie rozpatrzyła ponownie decyzji z dnia 15 grudnia 2011 r.

102 Komisja bowiem wyjaśniła podczas rozprawy, że pismo skarżących z dnia 20 grudnia 2011 r. oraz załączniki do niego nie zostały przedłożone komitetowi oceniającemu. Wymienienie tego komitetu w części końcowej pisma z dnia 17 stycznia 2012 r. miało w konsekwencji charakter czysto formalny. Z pisma tego nie wynika zresztą, jakoby Komisja przeprowadziła jakąkolwiek analizę ww. załączników, gdyż ograniczyła się ona do udzielenia odpowiedzi na twierdzenie skarżących dotyczące nieporozumienia co do sprawozdań, jakie muszą być przedstawione, co nie pozwala stwierdzić, że rozpatrywane pismo zostało sporządzone w następstwie przeprowadzenia ponownego zbadania ich sytuacji (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 9 września 2009 r. w sprawie T-437/05 Brink's Security Luxembourg przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3233, pkt 65, 66; postanowienie Sądu z dnia 8 marca 2012 r. w sprawie T-573/10 Octapharma Pharmazeutika przeciwko EMA, niepublikowane w Zbiorze, pkt 57).

103 W konsekwencji należy uznać za niedopuszczalne żądanie stwierdzenia nieważności pisma Komisji z dnia 17 stycznia 2012 r., bez konieczności orzekania o interesie prawnym, jaki mogły mieć skarżące w stwierdzeniu nieważności tego pisma, który także został podważony przez Komisję.

2. W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności decyzji Komisji z dnia 28 lutego 2012 r. (sprawa T-280/12)

104 Ponieważ przesłanki dopuszczalności skargi, a w szczególności istnienie interesu prawnego strony skarżącej, należą do bezwzględnych przeszkód procesowych, do Sądu należy zbadanie z urzędu, czy skarżące mają w niniejszej sprawie interes prawny w stwierdzeniu nieważności decyzji z dnia 28 lutego 2012 r. (wyrok Trybunału z dnia 2 maja 2006 r. w sprawie C-417/04 P Regione Siciliana przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-3881, pkt 36; wyrok Sądu z dnia 14 kwietnia 2005 r. w sprawie T-88/01 Sniace przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1165, pkt 53).

105 Zgodnie z art. 263 akapit czwarty TFUE każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść skargę na akty, których jest adresatem lub które dotyczą jej bezpośrednio i indywidualnie. O ile jest bezsporne, że adresatem decyzji o udzieleniu zamówienia z dnia 28 lutego 2012 r. jest oferent, któremu udzielono rozpatrywanego zamówienia, a nie skarżące, to należy zbadać, czy decyzja ta dotyczy skarżących bezpośrednio i indywidualnie.

106 Ponieważ strony w swoich pismach procesowych przedstawiły argumenty dotyczące wyłącznie kwestii interesu prawnego skarżących w stwierdzeniu nieważności decyzji z dnia 28 lutego 2012 r., Sąd skierował do nich pytania na piśmie dotyczące konsekwencji, jakie należy wyciągnąć do celów żądania stwierdzenia nieważności wspomnianej decyzji z wydanego przez niego wyroku z dnia 20 marca 2013 r. w sprawie T-415/10 Nexans France przeciwko Entreprise commune Fusion for Energy (pkt 54–58), w którym Sąd orzekł w

przedmiocie bezpośredniego oddziaływania decyzji w sprawie udzielenia zamówienia na kandydata, który nie został wybrany.

107 W tym względzie należy przypomnieć, że osoby fizycznej lub prawnej akt może dotyczyć bezpośrednio, w rozumieniu postanowień art. 263 akapit czwarty TFUE, tylko pod warunkiem, że wywołuje on bezpośrednio skutki w odniesieniu do jej sytuacji prawnej (zob. podobnie, wyrok Trybunału z dnia 5 maja 1998 r. w sprawie C-386/96 P Dreyfus przeciwko Komisji, Rec. s. I-2309, pkt 43, 45; wyrok Sądu z dnia 26 września 2000 r. w sprawie T-80/97 Starway przeciwko Radzie, Rec. s. II-3099, pkt 61).

108 Tymczasem, jak zostało już orzeczone wielokrotnie, jeżeli oferta któregoś z oferentów została odrzucona przed etapem poprzedzającym wydanie decyzji w sprawie udzielenia zamówienia, przez co nie była porównywana z pozostałymi ofertami, dopuszczalność skargi wniesionej przez danego oferenta na decyzję w sprawie udzielenia zamówienia zależy od stwierdzenia nieważności decyzji w sprawie odrzucenia jego oferty (wyroki Sądu: z dnia 13 września 2011 r. w sprawie T-8/09 Dredging International i Ondernemingen Jan de Nul przeciwko EMSA, Zb. Orz. S. II-6123, pkt 134, 135; z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie T-17/09 Evropaiki Dynamiki przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 118, 119).

109 Jedynie bowiem gdyby stwierdzono nieważność tej drugiej decyzji, decyzja w sprawie udzielenia zamówienia mogłaby wywoływać skutki bezpośrednio w odniesieniu do sytuacji prawnej oferenta, którego oferta została odrzucona przed etapem poprzedzającym wydanie decyzji w sprawie udzielenia zamówienia. Natomiast jeżeli żądanie stwierdzenia nieważności decyzji w sprawie odrzucenia oferty nie zostanie uwzględnione, decyzja w sprawie udzielenia zamówienia nie może wywołać skutków prawnych wobec oferenta, którego oferta została odrzucona przed etapem poprzedzającym wydanie decyzji w sprawie udzielenia zamówienia. W takiej sytuacji decyzja o odrzuceniu oferty sprawia, że na zainteresowanego oferenta nie może bezpośrednio oddziaływać decyzja w sprawie udzielenia zamówienia innemu oferentowi (zob. podobnie ww. w pkt 106 wyrok w sprawie Nexans France przeciwko Entreprise commune Fusion for Energy, pkt 56).

110 Tak więc w przypadku, gdy, tak jak w niniejszej sprawie, kandydatura skarżących została odrzucona na pierwszym etapie ograniczonej procedury przetargowej, to jedynie wówczas, gdyby skarżące były w stanie wykazać, że ich kandydatura została niesłusznie odrzucona, mogłyby one dowieść, że mają interes w tym, aby została ona porównana z ofertami pozostałych oferentów i, tym samym, że decyzja w sprawie udzielenia zamówienia innemu kandydatowi wywołuje bezpośrednio skutki w odniesieniu do ich sytuacji prawnej (zob. podobnie ww. w pkt 106 wyrok w sprawie Nexans France przeciwko Entreprise commune Fusion for Energy, pkt 57).

111 W konsekwencji, ponieważ w niniejszej sprawie żądanie stwierdzenia nieważności decyzji Komisji z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie odrzucenia kandydatury skarżących złożonej w ramach procedury udzielania rozpatrywanego zamówienia nie zostało uwzględnione, nie można uznać, że decyzja w sprawie udzielenia zamówienia z dnia 28 lutego 2012 r. bezpośrednio na nie oddziałuje. Żądanie stwierdzenia nieważności tej ostatniej decyzji należy więc odrzucić jako niedopuszczalne, bez potrzeby orzekania w przedmiocie interesu prawnego skarżących w stwierdzeniu nieważności wspomnianej decyzji, który jest podważany przez Komisję.

B – *W przedmiocie żądania odszkodowawczego (sprawa T-280/12)*

112 Skarżące, w odniesieniu do popełnionego ich zdaniem przez Komisję naruszenia prawa, podnoszą, że ta pierwsza przesłanka powstania odpowiedzialności instytucji jest w niniejszej sprawie spełniona, biorąc pod uwagę wystarczająco istotne naruszenia prawa popełnione przy wydawaniu zarówno decyzji w sprawie odrzucenia kandydatury, jak i decyzji w sprawie udzielenia rozpatrywanego zamówienia. W tym zakresie skarżące odsyłają do swych pism procesowych w sprawie T-91/12, a także w niniejszej sprawie, wskazując w szczególności niezgodne z prawem utożsamienie sprawozdań „pré-AOC” i „AOC Continuous Oversight Audit” ze sprawozdaniami z rocznego audytu w zakresie bezpieczeństwa i ochrony przewidzianych w ogłoszeniu o zamówieniu, niezgodną z prawem odmowę uwzględnienia sprawozdań przekazanych w załączniku do ich pisma z dnia 20 grudnia 2011 r., która narusza art. 41 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, a także naruszenie art. 89 rozporządzenia finansowego i art. 123 ust. 1 akapit trzeci zasad wykonania. Skarżące dodają, że odmowa przez Komisję przekazania im decyzji w sprawie udzielenia zamówienia stanowi także zachowanie niezgodne z prawem w świetle nałożonych na nią istotnych wymogów formalnych oraz postanowień karty praw podstawowych gwarantujących prawo do skutecznego środka prawnego i dostęp do dokumentów instytucji.

113 W odniesieniu do rzeczywistego charakteru szkody skarżące utrzymują, że utraciły jakąkolwiek szansę, aby uczestniczyć w ograniczonej procedurze przetargowej i otrzymać zamówienie, co stanowi podlegającą naprawieniu szkodę. Uwzględniając jej rozmiar, ale także koszty i utracone zyski, określają wysokość poniesionej przez nie szkody na 1 014 400 EUR, czyli 8% całkowitej wartości rozpatrywanego zamówienia w ciągu czterech lat jego wykonywania, przy czym procent ten stanowi część, jaką stanowiłoby wykonanie zamówienia w wielkości ich obrotów. Skarżące twierdzą ponadto, że kwotę tę należy podwyższyć o odsetki wyrównawcze w wysokości 2,9% oraz odsetki za zwłokę w wysokości 3%.

114 W odniesieniu do związku przyczynowego skarżące twierdzą, że podnoszona szkoda wynika bezpośrednio z niezgodnych z prawem decyzji wydanych przez Komisję w ramach procedury udzielania rozpatrywanego zamówienia.

115 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem stwierdzenie odpowiedzialności pozaumownej Unii w rozumieniu art. 340 akapit drugi TFUE z tytułu bezprawnego zachowania jej organów jest uzależnione od kumulatywnego spełnienia przesłanek takich, jak: bezprawność zachowania zarzucanego instytucjom, rzeczywisty charakter szkody oraz istnienie związku przyczynowego między zarzucanym zachowaniem a powoływaną szkodą. Tak więc jeśli jedna z tych przesłanek nie jest spełniona, skargę należy oddalić w całości, bez potrzeby badania pozostałych przesłanek (zob. wyrok Sądu z dnia 15 października 2013 r. w sprawie T-457/10 Evropaïki Dynamiki przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 226 i przytoczone tam orzecznictwo).

116 W uzasadnieniu żądania odszkodowawczego skarżące, w odniesieniu do przesłanki dotyczącej bezprawnego zachowania, powołują się na niezgodność prawem decyzji Komisji z dnia 15 grudnia 2011 r. i twierdzą, że poprzez wydanie tej decyzji Komisja naruszyła art. 89 ust. 1 rozporządzenia finansowego, art. 134 ust. 5 i 135 ust. 5 zasad wykonania, a także zasadę proporcjonalności, w szczególności w wyniku bezprawnego utożsamienia sprawozdań „pré-AOC” i „AOC Continuous Oversight Audit” ze sprawozdaniami z rocznego audytu w zakresie bezpieczeństwa i ochrony przewidzianymi w ogłoszeniu o zamówieniu.

117 Ponieważ wszystkie ze zarzuty i argumenty zostały oddalone (zob. pkt 33, 49, 81 i 91 powyżej), żądanie odszkodowawcze skarżących należy oddalić w zakresie, w jakim jest ono oparte na wspomnianych zarzucanych Komisji naruszeniach prawa.

118 Co do innych naruszeń prawa zarzucanych Komisji przez skarżące należy przypomnieć utrwalone orzecznictwo, zgodnie z którym podnoszona szkoda musi wynikać w sposób wystarczająco bezpośredni z zarzucanego instytucji zachowania, a zachowanie to musi stanowić podstawową przyczynę szkody. Instytucje unijne nie są bowiem zobowiązane do naprawienia wszelkich, nawet odległych, szkodliwych konsekwencji bezprawnej sytuacji (zob. wyroki: Trybunału z dnia 4 października 1979 r. w sprawach połączonych 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 i 45/79 Dumortier frères i in. przeciwko Radzie, Rec. s. 3091, pkt 21, i Sądu z dnia 10 maja 2006 r. w sprawie T-279/03 Galileo International Technology i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1291, pkt 130 i przytoczone tam orzecznictwo). A zatem nawet w przypadku ewentualnego przyczynienia się instytucji do powstania szkody, w odniesieniu do której dochodzi się odszkodowania, to przyczynienie się nie może być zbyt oddalone ze względu na odpowiedzialność ciążącą na innych osobach, w odpowiednim przypadku na stronach skarżących (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 18 marca 2010 r. w sprawie C-419/08 P Trubowest Handel i Makarov przeciwko Radzie i Komisji, Zb.Orz. s. I-2259, pkt 59, 61).

119 W niniejszej sprawie z badania zgodności z prawem decyzji z dnia 15 grudnia 2011 r. wynika, że skarżące odpowiedziały na żądanie udzielenia informacji Komisji, składając nieprawdziwe oświadczenia (zob. pkt 74 powyżej). Tymczasem, to właśnie te nieprawdnie oświadczenia skarżących doprowadziły, po pierwsze, do odrzucenia ich kandydatury i uniemożliwienia im przedstawienia oferty, a po drugie i w konsekwencji, do nieudzielenia im rozpatrywanego zamówienia. Wobec złożenia nieprawdziwych oświadczeń, niezależnie od tego, czy doszło do tego w sposób umyślny czy też wskutek niedbalstwa skarżących, Komisja nie miała innego wyboru niż zastosowanie art. 94 lit. b) rozporządzenia finansowego i odrzucenie kandydatury skarżących (zob. pkt 75 powyżej).

120 W konsekwencji skarżące poprzez swoje zachowanie zerwały podnoszony związek przyczynowy pomiędzy naruszeniami prawa a powoływanymi szkodami, tak że ani nieprawidłowości związane z zapewnieniem im prawa do obrony, ani podnoszone niezgodności z prawem pisma z dnia 17 stycznia 2012 r. i decyzji z dnia 28 lutego 2012 r., ani też podnoszona niezgodna z prawem odmowa przez Komisję przekazania im tej ostatniej decyzji nie mogą być uznane za podstawową przyczynę powstania wspomnianych szkód.

121 Z powyższego wynika, że ponieważ co najmniej jedna z przesłanek powstania odpowiedzialności nie została spełniona w odniesieniu do każdego z podnoszonych zarzutów, żądanie odszkodowawcze należy oddalić.

122 W konsekwencji należy oddalić niniejsze skargi w całości.

W przedmiocie kosztów

123 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.

124 Ponieważ skarżące przegrały sprawę, należy zgodnie z żądaniem Komisji obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów

SĄD (druga izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Skargi zostają oddalone.**
- 2) **Flying Holding NV, Flying Group Lux SA i Flying Service NV zostają obciążone kosztami postępowania.**

Martins Ribeiro

Gervasoni

Madise

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 26 września 2014 r.

Podpisy

---

* Język postępowania: francuski.